

Chefsjustitieombudsmannen
Mats Melin

Kritik mot Västmanlands tingsrätt med anledning av handläggningen av ett inhibitionsyrkande

---

Anmälan

AA framförde i en anmälan till JO klagomål mot bl.a. Västmanlands tingsrätt med anledning av handläggningen av två ärenden. Han var bl.a. missnöjd med hur tingsrätten hade behandlat hans yrkande om inhibition av verkställigheten av ett beslut meddelat av kronofogdemyndigheten.

Utredningen

Handlingar i Västmanlands tingsrätts ärenden Ä 5401-07 och Ä 183-08 infordrades och granskades. Vidare inhämtades muntliga upplysningar från rådmannen BB och tingsnotarien CC.

Följande framkom. Den 15 november 2007 biföll kronofogdemyndigheten en ansökan om verkställighet av ett utslag mot AA. AA begärde i en skrivelse, som kom in till tingsrätten den 22 november 2007 och som lades upp som ärende Ä 5401-07, inhibition av verkställighet av kronofogdemyndighetens beslut. AA kontaktades påföljande dag av en notarie vid tingsrätten och gavs beskedet att inhibition inte var möjlig. Han uppgav då att hans skrivelse skulle ses som ett överklagande och att han inom fem dagar skulle komma in med en komplettering.

AA yrkade därefter åter, i början av januari, att tingsrätten skulle besluta om inhibition. Han fick då på nytt beskedet av en notarie om att inhibition inte kunde ske. Därefter inkom skrivelser från AA den 15 och 16 januari i vilka han efterfrågade respektive begärde ett skriftligt beslut i inhibitionsfrågan. AA blev ånyo kontaktad av tingsrätten och fick samma information som tidigare, dvs. att inhibition med anledning av det överklagade beslutet i ärende Ä 5401-07 inte var möjlig. Han upplystes vidare om att ett senare överklagande från hans sida av kronofogdemyndighetens beslut den 21 december 2007 om utmätning av lön hade lagts upp som ett eget ärende, Ä 183-08. AA begärde muntligen inhibition av verkställigheten av kronofogdemyndighetens beslut i det senare ärendet. Tingsrätten lämnade dagen därpå inhibitionsyrkandet i det ärendet utan bifall.

I en skrivelse som kom in till tingsrätten den 19 mars 2008 yrkade AA åter inhibition i båda ärendena. Följande dag beslutade tingsrätten att avvisa hans inhibitionsyrkande i ärende Å 5401-07. Sedan AA överklagat beslutet undanröjde Svea hovrätt den 15 april 2008 tingsrättens beslut och återförvisade inhibitionsyrkandet till tingsrätten för erforderlig behandling. Dagen därpå prövades yrkandet av tingsrätten.

Ärendet remitterades till Västmanlands tingsrätt för upplysningar och yttrande över handläggningen av AA:s inhibitionsyrkanden i ärende Å 5401-07.

Tingsrätten (lagmannen DD) inkom med ett yttrande till vilket var fogat upplysningar från tingsnotarien CC och rådmannen BB.

Av CC:s upplysningar framgick att hon och en notarietkollega vid de tillfällen som redogjorts för ovan, på uppdrag av BB, ringt upp AA och meddelat att tingsrättens uppfattning var att det inte var lagligen möjligt att förordna om inhibition med anledning av kronofogdemyndighetens beslut.

BB uppgav bl.a. följande.

Notarierna är inte behöriga att fatta inhibitionsbeslut i denna typ av ärenden utan hanterar enbart handläggningsåtgärder, oftast efter samråd med rådmannen.

[Jag] har utgått från att AA under lång tid lät sig nöja med de besked han erhöll per telefon och därför inte påkallade något beslut angående inhibition i ärende Å 5401-07. I sammanhanget vill jag framhålla att det inte är ovanligt att en domstol, om den anser att en part på grund av okunskap eller liknande framställer ett ur processuell synvinkel tveksamt yrkande, ringer upp parten och i såväl domstolens som partens intresse försöker reda ut eventuella missuppfattningar och, om möjligt, förenkla handläggningen. Om parten vid samtalet förklarar sig vidhålla sitt yrkande erhåller han naturligtvis tingsrättens skriftliga prövning av yrkandet. Min uppfattning – korrekt eller ej – har hela tiden varit att ett beslut varigenom kronofogdemyndigheten ogillat en invändning om hinder mot verkställighet inte bör kunna bli föremål för inhibition. Efter att Svea hovrätt intagit motsatt ståndpunkt vid prövningen av AA:s överklagande av det beslut i vilket inhibitionsyrkandet i ärende Å 5401-07 avvisades har jag dock rättat mig efter hovrättens bedömning.

Beslut varigenom ett inhibitionsyrkande bifalles eller lämnas utan bifall av domstol motiveras – såvitt jag har mig bekant – i princip aldrig. Jag har inte funnit skäl att motivera de avslagsbeslut jag meddelat. Däremot motiverade jag det beslut i vilket jag avvisade AA:s inhibitionsyrkande.

Jag har svårt att se att några egentliga felaktigheter förekommit vid handläggningen av ärende Å 5401-07.

DD

Jag ansluter mig till den bedömning som redovisats av BB. I efter-hand går det att säga att ett omedelbart skriftligt beslut i ”inhibitionsärendet” skulle ha varit korrekt, men under de förhållanden som redovisats kan jag inte se att de handläggningsåtgärder som vidtagits, och som rör bedömningsfrågor, kan kritiseras.

AA yttrade sig.

Bedömning

Av utredningen framgår till att börja med att en borgenär hos kronofogdemyndigheten ansökte om verkställighet av ett utslag, att AA invände att det förelåg hinder mot verkställigheten och att kronofogdemyndigheten den 15 november 2007 beslutade att lämna invändningen utan avseende och att utslaget således skulle verkställas.

Såvitt gäller handläggningen vid tingsrätten framgår att AA första gången framställde ett yrkande om inhibition av verkställigheten av det ovan nämnda beslutet (tingsrättens ärende Ä 5401-07) den 22 november 2007, att han vid ytterligare tre tillfällen antingen på nytt begärde inhibition eller begärde ett skriftligt beslut angående att inhibition inte var möjlig samt att tingsrätten den 20 mars 2008 beslutade att avvisa hans yrkande om inhibition sedan han dagen innan ännu en gång hade framställt ett inhibitionsyrkande. Vidare har framgått att anledningen till att ett beslut inte kom att meddelas tidigare var att tingsrätten var av den uppfattningen att det inte var lagligen möjligt att ta upp AA:s yrkande till prövning, att AA i anslutning till varje framställning kontaktades av tingsrätten och fick besked om detta samt slutligen att tingsrätten fick uppfattningen att AA lät nöja sig med beskedet.

Jag har naturligtvis i princip ingen invändning mot att en domstol kontaktar en part t.ex. i syfte att bereda parten tillfälle att förtydliga vad som angetts skriftligen eller för att reda ut eventuella missuppfattningar. En sådan åtgärd kan i vissa fall spara tid och förenkla handläggningen av ett mål eller ärende och därmed – för alla parter – vara att föredra framför ett skriftligt föreläggande från domstolen.

I förevarande fall hade AA emellertid framställt vad som måste anses vara ett klart och tydligt yrkande om att verkställigheten av ett beslut meddelat av kronofogdemyndigheten skulle inhiberas. Den första kontakt som tingsrätten tog med AA synes delvis ha skett för att få besked om hans skrivelse även skulle uppfattas som ett överklagande. Syftet med tingsrättens följande kontakter med honom kan emellertid inte till någon del sägas ha varit att få ett förtydligande eller att reda ut en missuppfattning, utan i stället att informera honom om att hans yrkande inte, enligt tingsrättens uppfattning, lagligen kunde prövas i sak.

Enligt 3 kap. 1 § utsökningsbalken (UB) får verkställighet under vissa förutsättningar ske på grund av bl.a. kronofogdemyndighetens utslag. Om en gäldenärs invändning om hinder mot verkställighet lämnas utan bifall av kronofogdemyndigheten och denne överklagar beslutet gäller, enligt 2 kap. 19 § andra stycket UB, att verkställigheten fortgår om inte något annat förordnas av domstol. Av 18 kap. 12 § UB följer att tingsrätten, i samband med att talan förs mot kronofogdemyndighetens beslut, får förordna att någon åtgärd för verkställighet tills vidare inte ska vidtas, s.k. inhibition. Det ligger i sakens natur att ett yrkande om inhibition ska prövas skyndsamt.

Det kan således först konstateras att AA fick felaktig information i frågan om hans yrkande kunde prövas i sak eller inte. En part som blir kontaktad av en domstol måste självfallet kunna förlita sig på att domstolen lämnar korrekt information. I

förevarande fall har den felaktiga informationen dessutom, när AA återkommit med sitt yrkande, upprepats vid ett flertal tillfällen.

Jag vill därefter betona att det inte bör förekomma att en tingsrätt endast genom ett muntligt besked tar ställning till ett av part framställt yrkande. Detta gäller oavsett om ställningstagandet avser en prövbarhetsfråga eller en prövning i sak och oavsett om det lämnade beskedet är riktigt eller inte. En sådan informell handläggning som här har förekommit medför bl.a. att part saknar möjlighet att, när så kan ske, föra särskild talan mot domstolens avgörande och eventuellt få saken prövad i högre instans. I förevarande fall kom det ju också – på grund av att tingsrätten med anledning av AA:s vid fyra tillfällen framställda yrkande endast muntligen kontaktade honom i stället för att meddela ett beslut – att dröja nästan fyra månader innan domstolen meddelade beslut i inhibitionsfrågan. Detta är naturligt-vis helt oacceptabelt. BB förtjänar därför, i egenskap av ansvarig domare för ärendet och den som gett instruktioner till notarierna, kritik för det sätt på vilket ärendet handlagts.

AA:s övriga klagomål och vad som i övrigt framkommit föranleder inte någon ytterligare åtgärd eller något uttalande från min sida.

Ärendet avslutas.